

ФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ ОТ ЗЕМЕДЕЛИЕТО

София 1606, ул. "Владайска" № 29, тел.: 02 952 15 40; 02 952 11 33
факс: 02 952 25 03, e-mail: fnszbg@gmail.com, website: www.fnsz.org

„Ние сме ЗА социална европейска селскостопанска политика!”

Общата селскостопанска политика след 2020 година трябва да бъде справедлива към всички!

П О З И Ц И Я

НА ФЕДЕРАЦИЯТА НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ ОТ

**ЗЕМЕДЕЛИЕТО ПО ДЕБАТА ЗА ОСП СЛЕД 2020 ГОДИНА И ВЪВ
ВРЪЗКА С ПАКЕТА ОТ ЗАКОНОДАТЕЛНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ/1.06.2018**

Като отчитаме огромната отговорност за изготвяне на българската национална позиция по ОСП-2020, отразяваща вижданията на всички заинтересовани лица,

Като отчитаме приложението на Схемата за преразпределително плащане, въвеждането на прогресивното намаление на субсидията по СЕПП и най-вече компенсирането на реално платените работни заплати, осигуровки и данъци за предходна година - всички тези определени инструменти на политиката, заложи в Регламент ЕС /1307 /2013,

Като приветстваме приетите наши предложения в критериите за оценка, приоритет да бъде подкрепа на проекти, чието изпълнение води до осигуряване на **устойчива заетост: брой наети на постоянни работни места; брой наети на създадени нови работни места след направената инвестиция**, Като се опираме на последните данни от Фонд „Земеделие” от кампания 2015 , 2016 и 2017 г за броя на бенефициентите с признати разходи за труд, включително данъци и вноски за социално осигуряване.

Като анализираме социално-икономическите предизвикателства в сектора и още повече в селските райони, поради изначално несправедливото прилагане на досегашната ОСП, а именно:

- Задълбочаваща липса на работна ръка за сектора, хроничен и сериозен недостиг на квалифицирани и неквалифицирани работници , поради ниските заплати, недостатъчната квалификация и неадекватните условия на труд, свързани с професионалното здраве и безопасността на работните места;
- Ниски доходи и липса на икономически и социален растеж за работещи и заети в сектора; Лош престиж на работните места и липса на перспектива за работещите в него;

- Високият дял **на недеklarиран труд** в сектора поради сезонния характер на производство, който изкривява пазара на труда, възпрепятства справедливите условия на труд и обрича работещите бедни на труд в сивата икономика и пълна липса на социални права;
- Дълготрайна безработица, демотивираща заетостта и социална политика в регионите, задълбочаваща социалната сегрегация и безизходна бедност;
- Необновяване на поколенията в селските региони и недостатъчна атрактивност за икономическа активност сред младите,
- Недостатъчна инфраструктура и услуги, социална устойчивост в селските райони и общности и очебийни териториални дисбаланси, водещи до тежки миграционни процеси и обезлюдяване;
- Достъпът до социална защита е болезнена тема за аграрния сектор в България. **„Самонаетите и сезонните работници нямат достъп до защита при безработица.“**, отчита и Комисията.

Като отбелязваме със задоволство **ясно разписаните социални измерения** в една от трите специфични цели на новата ОСП, а именно „...насърчаване на заетостта, растежа и социалното приобщаване и местното развитие в селските райони, включително биоикономиката и устойчивото горско стопанство...”,

Като подчертаваме неизменно, че за нас синдикатите, е принципно важно най-голямата и най-старата общностна политика да стимулира не каква да е заетост, а видима, сигурна, легална, достойно платена, в която **социалната сигурност на заетите в отрасъла е гарантирана въз основа на общоразбираеми и приети социални стандарти,**

Федерацията на синдикатите от земеделието настоява за крайно наложителното включване и на наетите работници във фокуса на ОСП и отразяване на трите ключови теми, свързани с инвестиции в човешкия капитал в новото предложение за законодателен пакет:

1. Всички плащания по ОСП **трябва да бъдат съобразени със заетостта** във фермите. ОСП трябва да подкрепя само стопанства, които отговарят на европейските **социални стандарти**. За това всички онези предприятия (земеделски стопанства), които залагат на недеklarиран труд и използват работници на черно, без договори, без документи, трябва да **бъдат изключени** от възможността да ползват директно подпомагане. Доколкото (новите условия предвиждат) държавите-членки ще имат по-голяма свобода в изготвянето на рамката за съответствие и контрол по отношение на проверките и санкциите, то в този контрол трябва да се включат и работещи инструменти за идентифициране и справяне с недеklarирания труд и работата на черно в земеделието, които да са на разположение на социалните партньори в сектора. Разглеждайки предложенията в областта на директните плащания, в което се вижда ясно обвързване на получаване на подпомагане със спазване на екологични, климатичните стандарти, здравето на животните, растенията и хуманно отношение към животните, прави впечатление възможност и за

обвързването им и със хуманно отношение и към наетия персонал – като спазване на социални стандарти за безопасни и качествени работни места. Предложената скала за намаление на тавана на директните плащания и обвързване на дегресията с разходите за заплати и труд е видим положителен тласък в тази посока и в изсветляване на труда в сектора и трябва да продължи със разширяване на списъка от приспадания със подобрения и инвестиции напр. в качеството на работни места, социални придобивки за работещите, инвестиции в квалификацията им и пр.

Изключително добре прието от нас е следното проектопредложение. *Държавите –членки изваждат от сумата за директни плащания ,които се отпускат на земеделския стопанин за дадената календарна година:*

а/заплатите свързани със земеделска дейност,декларирани от земеделския стопанин,вкл.данъци и социални осигуровки ,свързани със заетостта

б/еквивалентните разходи за редовен и неплатен труд ,свързани със селскостопанска дейност, упражнявана от лица ,работещи в съответната ферма ,които не получават заплата или които получават по-малко възнаграждения,отколкото обичайно платената сума за предоставени услуги, но се възнаграждават чрез икономическия резултат от дейността на фирмата

Изчисляването на разходите за труд посочени в буква (а) предлагаме да продължи както в настоящия програмен период /съгл.трудовото законодателство – посочени регистрирани трудови договори , платени данъци и осигуровки /

Приемлив вариант за буква (б) е сумите за разходи на труд да се изчисляват като се използват средните стандартни заплати ,свързани със селскостопанска дейност на национално ниво,умножени по броя на годишните работни единици , декларирани от съответния земеделски стопанин

Доколкото сумата от дегресивността и тавана е предвидено да се преразпределя и/или за РСР и така средствата остават за държавата членка, тук се крие сериозен потенциал за справяне не само със сивата икономика но и с квалификацията на работещите и задържането им на пазара на труда в сектора и в регионите чрез инвестиции и социална отговорност и грижа в хората. За това, обаче е крайно наложително задълбочване на социалния диалог в сектора и активно въвличане в процеса (на прилагане, контрол, превенция) на социалните партньори.

2. Наетите работещи в сектора трябва да могат да участват лесно и ефективно **в мерките за обучение, финансирани в рамките на ОСП и да остават дългосрочно в сектора.** Обнадеждаващо е (според новите условия на новата ОСП) възможността за трансфер на до 15% от средствата между директните плащания и развитието на селските райони за околна среда/климат и млади земеделски стопани, където могат да се включат мерки за професионално обучение, квалификация и преквалификация и на работниците, за да се гарантира по-добро постигане на целите на ОСП. Бурното технологично обновяване на сектора, дигитализацията, въвеждането на нови концепции и модели, а не само в земеделската техника, налагат най-последно да се предефинират необходимите за сектора умения и квалификации, с оглед на сегашните, но още повече на бъдещите работни места. 14% от всички работни места са във висок

риск от трансформация поради дигитализацията и автоматизацията. Тази трансформация и изисква повишаване ролята на социалния диалог и ангажимент на социалните партньори в този процес, за да се осигури гладък преход в тази трансформация.

Още една положителна възможност за това дава и новото условие в проекто-пакета за ОСП за допълнително финансиране от 10 милиарда евро от програма „Хоризонт Европа” за подпомагане на научните изследвания и иновациите в храните и селското стопанство, развитие на селските райони и биоикономиката. Въпреки че в Европа като цяло, **заетостта в селското стопанство** е намаляла с 25 % за по-малко от десет години, с обща загуба на 3,7 милиона работни места (Евростат 2010), по данни от изследвания за потенциални устойчиви работни места в сектора – „зелени” и „сини” – секторът има потенциал за около 3, 5 млн. нови и иновативни такива работни места. Социално отговорно е и изработването на специален пакет от подкрепа, насочена към младите хора да навлязат в земеделието – от (професионалното) училище, през стажуването в реална фермерска среда, до реализирането им като заети в сектора.

3. Европейските **регулации за безопасност и здраве на работното място**

трябва да бъдат валидни и за сектор земеделие, както за всеки друг икономически отрасъл, следователно – трябва да бъдат включени в правилата на бъдещата ОСП. За последните повече от шейсет години от своето съществуване и множеството реформи, които са направени в ОСП, европейското земеделие преживя не една криза, липса на сигурност за стопаните и работните места, но най-вече създаде големи рискове за селскостопанските наети работници и не успя да се справи с високите нива на недеklarиран труд, нелегална заетост, експлоатация. Секторът е печално известен с висок трудов травматизъм и смъртност, поради negliжирането на условията на труд и знанията за професионално здраве и безопасността на работните места.

В по-внимателен преглед на проекто-пакета, засягащ втори стълб „Развитие на селските райони” сред 8-те общи интервенции има ясно изразени възможности за целенасочени мерки, които да адресират защита здравето на работниците и повишаване на безопасността на труда посредством насърчаване предоставянето на обучение и информация относно превенция на трудовите злополуки и професионални заболявания – обмен на знания и информация, управление на риска, сътрудничество и пр.

Предвижданият нов селскостопански резерв по ЕФГЗ за целите на предпазни мерки в контекста на управление или стабилизиране на пазара в случай на кризи, засягащи производството и реализацията на селскостопански продукти задължително трябва да включва и покриване на разходите за загубените работни места както на земеделските стопани така и на наетите работници, потърпевши от кризи, щети, бедствия чрез изплащане на обезщетения.

ФНСЗ счита за особено важно при **изработването на Стратегическия план** по ОСП за България да продължи да се прилага механизма на прозрачно обсъждане със всички заинтересовани страни и да се балансира принципа на активен и ефективен социален диалог, за да бъдат взети под внимание интересите и на наетите работници и служители, които обслужват земеделския сектор у нас.

Общата селскостопанска политика е изначално създадена да отразява принципите на справедливост в обществото и наред с насърчаване на конкурентноспособността на сектора и осигуряване на устойчиво управление на природните ресурси да постига балансирано териториално развитие и развитие на общностите в селските райони, включително и създаване и поддържане на заетост. Днес обаче, разсъждавайки върху социалното измерение и кохезията, трябва да отбележим, че Общата селскостопанска политика надхвърля измерението на икономическа политика и преминава в дълбочината на социалното/човешкото, регионалното, екологично измерение.

Поддържането и създаването на работни места, обновяването на земеделските стопанства осигуряването на жизненост и растеж на регионите чрез инвестиции в човешкия фактор днес са ключови елементи в разбирането ни за устойчивост. Затова сме длъжни да гарантираме, че ОСП най-голямата и най-старата общностна политика ще подкрепя и стимулира не каква да е заетост, а сигурна, легална, достойно платена, в която **социална обезпеченост на заетите в отрасъла е гарантирана. Политика, която задържа и насърчава** младите да предприемат бизнес начинания и тук, защото секторът е не по-малко конкурентен от другите икономически сектори.

Юли 2018г., София